

Tom Wolfe

Escriptor i periodista

Fa gairebé tres dècades que Tom Wolfe va aplicar el dinamisme i la iconoclàstia del Nou Periodisme a la novel·la. Ara presenta 'Bloody Miami' (Columna / Anagrama)

“L'escriptor ha de sortir de casa i observar. Hi ha molta bogeria!”

◆◆◆◆◆ Jordi Nopca

Tom Wolfe ha passat gairebé una setmana a Barcelona. És la primera vegada que visita la ciutat, i l'escriptor, menut i de maneres exquisides, observa l'entorn amb la mateixa atenció que si fos un alienígena que, vestit impecablement de blanc, arribés al planeta Terra. L'estratègia li ha servit durant dècades per escriure reportatges –recollits en llibres com *La banda de la casa de la bomba*, que Anagrama acaba de reeditar– i també quatre novel·les. *Bloody Miami* promet ser un dels llibres més venuts aquest Nadal.

Bon dia, senyor Wolfe.
Bon dia. D'on diu que ve, vostè?

Del diari ARA. Acabem de celebrar el tercer aniversari.

És un diari molt jove! Bona notícia. Ara és un gran moment per tirar endavant nous projectes. Als Estats Units la premsa tradicional mor per culpa de la competència d'altres suports, com ara la televisió i internet. Tot i els canvis evidents, els diaris de tota la vida continuen aferrats als vells hàbits. Si el *New York Times* em fes cas, els escriuria una carta en què diria: “El color va molt bé, a la premsa! Una bona imatge en una mida considerable pot fer molt d'efecte... No pren espai al text, només, sinó que es pot guanyar molts lectors”.

Si comparem *Bloody Miami* amb *La foguera de les vanitats*, ¿estaria d'acord que la imatge de la societat que dona ara és més grotesca?

Molts dels lectors que van disfrutar amb *La foguera de les vanitats* em van dir, ja en aquell moment, que donava una imatge salvatge de la ciutat de Nova York. Jo els contestava: “Però què esteu dient? No és veritat!” [Riu.] El que vaig fer va ser estudiar l'entorn. L'escriptor

“TOT I ELS CANVIS EVIDENTS, ELS DIARIS DE TOTA LA VIDA CONTINUEN AFERRATS ALS VELLS HÀBITS”

ha de sortir de casa i observar. Hi ha molta bogeria! Les facultats d'imaginar no són tan potents com les d'observar. A partir de la realitat, cal fixar-se en el que a simple vista queda amagat.

No va començar a escriure ficció fins que tenia 50 anys fets.

Quan m'hi vaig posar vaig fer el mateix treball de camp que hauria fet per escriure un reportatge o un llibre de no-ficció. Hi ha molts escriptors que treballen els drames psicològics que han viscut en primera persona. Canvien els noms i els llocs, i llestos. Als Estats Units, molts dels joves escriptors segueixen el següent patró: escriuen sobre allò que els ha afectat autobiogràficament, i de vegades els surt una novel·la molt bona, però que inclou tan sols 25 anys de vida.

Això no passava, abans?

Al segle XIX, els novel·listes sabien que l'autobiografia no era el camí. Emile Zola, Honoré de Balzac i Charles Dickens es plantejaven escriure sobre realitats socials concretes i les investigaven. A més, molts escrivien per entregues! Abans de començar a escriure *La foguera de les vanitats*, estava bloquejat. No sabia com enfrontar-me al material que tenia. Vaig anar a la revista *Rolling Stone* i els vaig proposar de publicar la novel·la per entregues. Era una proposta esbojarrada, i potser per això els va fer el pes. Els havia de donar un capítol cada dues setmanes. I ho vaig aconseguir, tot i que el llibre final era molt diferent del previst.

En el cas de *Bloody Miami*, el tema que li va interessar des del primer moment va ser la immigració. ¿Com va canviar, la seva visió, durant el procés d'escriptura?

No m'adonava de com era de falsa la idea del *melting pot* nord-americà. Diuen que quan arribes als Es-

tats Units, vinguis d'on vinguis, ja ets americà. I això no és així. La gent que arriba d'altres llocs acaba recorrent més a la seva comunitat que si continuessin vivint als seus països. A Miami hi arriben cubans, russos, veneçolans, haitians... gent de tot arreu. Hi ha dues barriades al nord de Miami on només hi viuen russos. Hi ha la zona dels cubans. I la dels americans, que representen el 10% de la població total de la ciutat.

Un dels temes que l'ha preocupat més és l'art. Hi va dedicar l'assaig *La palabra pintada*, del 1975.

Quan el vaig publicar, la gent es va pensar que me'n reia, del món de l'art, cosa que encara és pitjor que haver pensat que l'atacava. [Riu.] Jo m'havia plantejat donar una visió social i històrica sobre com algunes obres que gairebé ningú entenia acabaven sent les més cotitzades i les que feien córrer més tinta. Com va poder passar, això? Una de les hipòtesis que jo donava era que els americans estàvem massa influïts per França, en qüestions artístiques. El procés va començar durant la Segona Guerra Mundial. Els escriptors van tornar als Estats Units pensant-se que, durant anys, s'havien equivocat. Per què continuaven fent realisme avorrit, quan a Europa l'absurd i el realisme màgic eren nous camins? Els *ismes* van cridar massa l'atenció. L'es-

a
llegim

46-47

- Entrevista a Nuccio Ordine, autor de l'assaig 'La utilitat de l'inútil'
- Periscopi publica l'última novel·la de Dave Eggers

48-49

- Quatre novetats de poesia recomanables
- El diari de Tarradellas durant la Guerra Civil, recuperat per Edicions Dau

WOLFE HA VISITAT BARCELONA PER PRIMERA VEGADA ALS 82 ANYS. CRISTINA CALDERER

QUATRE CLAUS DE WOLFE

Nova York

Tot i que va néixer a Richmond, Virginia, Wolfe es va instal·lar a Nova York l'any 1962. Dues dècades més tard va escriure una novel·la per explicar la vida de la ciutat. Publicada el 1987, *La foguera de les vanitats* va ser un èxit immediat. Brian de Palma en va filmar una adaptació cinematogràfica poc encertada.

El reporterisme

Des que va aconseguir la primera feina com a reporter per al *New York Herald Tribune*, Wolfe no ha deixat de lloar les virtuts del treball de camp personal. Un dels millors reculls de la seva minuciositat i pirotècnia és *La banda de la casa de la bomba* (1968).

Hi parla de surf, de la revista *Playboy* i de la stripper Carol Doda, entre altres perles.

El món de l'art

L'any 1975 va escriure un assaig enverinat contra l'expressionisme abstracte, *La paraula pintada*. Wolfe hi critica les últimes avantguardes i qüestiona el valor de l'art conceptual i de les llavors-últimes tendències, entre les quals hi havia Warhol i Lichtenstein. Des de llavors, el periodista ha continuat analitzant l'evolució de l'art.

L'estatus

L'ascens social, l'ambició i la lluita per mantenir els privilegis són tres qüestions que ressegueixen l'obra de Wolfe. *Bloody Miami* no n'és una excepció: aquí se centra en els conflictes derivats del gresol de cultures que hi ha a la ciutat nord-americana. Una de les conclusions és que els col·lectius estrangers viuen més units que als seus països d'origen.

criptor se n'anava a dormir i pensava que solucionaria la novel·la en somnis. D'allà en treia la genialitat, i realment podien sortir-ne coses interessants, però a la llarga aquesta opció esdevenia inútil. Els americans hem parlat de Foucault i Derrida fins i tot després que els francesos els oblidessin. [Riu.]

Com definiria l'art d'ara?

El més important és que sigui icònic. Hi ha gent que es gasta autèntiques fortunes per tenir a casa un Matisse o un Bacon. Tant se val si el quadre és bo o no, l'important és

que es percebi com a valuós. Durant la recerca de la novel·la, vaig passar moltes hores a la fira d'Art Basel. Recordo tots aquells milionaris grassos de seixanta anys –i més grans– que es passejaven amb vambrs i feien cua per emborratxar-se al mateix lloc on hi ha els artistes icònics. Em petava de riure!

També va visitar clubs d'estriptis. ¿Com reaccionava, la gent que se'l trobava?

Abans que comencés l'espectacle, hi havia gent que se m'acostava i em mirava fixament. Al principi em sentia

“FA DEU ANYS, LES ESTUDIANTS UNIVERSITÀRIES TRIGAVEN QUATRE CITES A ANAR-SE'N ALLIT”

afalagat, perquè creia que s'havien adonat de qui era [riu]: només els interessava el meu corbatí. Aquest complement està passant de moda... En general, tot el meu vestuari està extremadament passat de moda, però jo crec que, com més vell et fas, més útil pot ser, un corbatí. Dissimula les arrugues i les venes que sobresurten. I portar un vestit et permet donar la forma que vols al teu cos.

I l'estriptis, com va anar?

Ningú es prenia seriosament que hi hagués anat per feina. “Oblida't d'això! –em deien– Pren-te l'espectacle com un home!” La vida dels clubs nocturns m'interessa molt, i també la diferència entre el que hi busca una història d'amor o el que vol beneficiar-se d'una dona. Recordo que, una vegada, vaig veure una obra de teatre que començava amb una parella tapada sota les mantes d'un llit, fornicant. En aquest aspecte, els sorolls que fem són tan semblants als de qualsevol animal... En canvi, en una cançó d'amor o en un vestit hi havia sofisticació. Tot això està canviant: quan vaig escriure *Jo sóc la Charlotte Simmons* (2004), les estudiants universitàries trigaven quatre cites a anar-se'n al llit. Una mica més endavant, una noia em va dir que aquestes quatre cites s'havien convertit en dues. L'últim que vaig saber sobre el tema va ser fa un any. “Cites? Què vol dir, una cita?”, em va dir una estudiant. ♦

EL BITLLET

Això no sembla Espanya!

Primera visita de Tom Wolfe a Barcelona. La rebuda, amb dissenys de periodistes i fotògrafs, l'ha deixat parat. “Com una estrella de cinema!”, diu la senyora Wolfe. Els ulls blaus i vius de l'escriptor obsessionat per l'art modern admiren les escultures kitsch del restaurant: un nen que cavalca un estruç, una dona rotunda tipus Botero. “Vostè és la traductora? No llegeixo gaire sovint en català, però aquest és un dels llibres de l'any, oi?” I riu. Explica que escriu a mà, amb llapis, i que una assistent ho tecleja i ho imprimeix perquè ell pugui retallar i enganxar text amb tisores i pega. Va anar una dotzena de vegades a Miami per preparar la novel·la, però després no hi ha tornat més. “I aquí, ha vist el mar?” “Sí, ahir vam dinar-hi a la vora. No semblava Espanya”. “Ah, no?” “No: semblava Miami”.

MARINA ESPASA
PERIODISTA I ESCRIPTORA

